

**INATSIARTUT
OMDWFUO CPF KCVC
VMKWO QQT VWO KM
PCNWP CCTWCC
" 2013**

Suliaq nammineerluni misissugassanngortitaq - Naalakkersuisut

5.7 Eqqartuussissuserisup nassuiaataanik tamanut saqqummiussineq. Nipangiussisussaataaneq. Ingerlatsinermi ileqqorissaarneq

A Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiani inatsisilerinermi pi-sortatut atorfeqartitaasoq Naalakkersuisoqarfimmut soraarneq pillugu isumaqatigiissuteqarnini tunngavigalugu 2013-imi junimi soraarpoq.

Suliap taassuma suliallu allap Naalakkersuisoqarfimmi tusagassiinermi ataqatigiissaarisutut atorfinitsinerup ingerlasimaneranut tunngasup innuttaasunit soqutigineqarnerujussuat aarleqqutigineqarnerallu pissutigalugu suliiani marlunni taakkunani eqqartuussissuserisup misissuina 2013-imi julimi aallartinniarlugu Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia aalajangerpoq. Nassuiaammi eqqartuussissuserisup misissuina tunngavigalugu sularineqartumi A pillugu suliame pingaarnertut inerniliunneqarpoq Naalakkersuisoqarfik assuarineqarsinnaanngitsoq. A nassuiaammi tamatuma paarlattuanik annertuutigit isornartorsiorneqarpoq.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia suliame marluk taakkua innuttaasunit soqutigineqarnerujussuat pissutigalugu aalajangerpoq nassuiaat tamarmi Naalakkersuisut nittartagaatigit tamanut saqqummiunneqassasoq.

Nassuiaatip ilaata A-mut tunngasup tamanut saqqummiunneqarneranut pissutissaqarnerasoq apeqqummik nammineerluni misissuiffiginneq Ombudsmandip aallartippaa.

Ombudsmandi isumaqarpoq eqqartuussissuserisup nassuiaataanik tamanut saqqummiussineq – pisumi matumani - pisortat ingerlatsineranni nipangiussisussaataaneq pillugu malittarisassanik nalinginnaasunik unioqqutitsinerusinnaanaviannngitsoq. Tamanna suliame innuttaasunit soqutigineqarnerujussuanut nipangiussisussaataanerlu pillugu malittarisassanik atuinerup pisut ataasiakkaarlugit pisunik naliliinermit tunngaveqarneranut ilaatigit ataneqartillugu isigineqassaaq.

Ombudsmandili isumaqarpoq Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia tamanut saqqummiussineq sioqqulluarlugu A Naalakkersuisoqarfiup aalajangerneranik ilisimatissimasuuppagu eqqartuussissuserisullu nassuiaataa tamatumunnga peqatigitillugu A-mut saqqummiussimasuuppagu tamanna mianerinninnerpaamik iliuuseqarnerusimassagaluartoq, A-lu taamaaliornikut soqutigisaminik isumaginnissinnaasimassagaluartoq. Ombudsmandip ma-

lugaa pisog Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata suliap Ombudsmandimi suliarineqarneranut atatillugu ajuussaartutigisimagaa.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata nassuiaatip ilaanik A-p inuttaanik nikanarsaasutut kusananngitsumillu avammut nittarsaassinertut erseqqissumik paasineqarsinnaasunik tamanut saqqummiussisimanera Ombudsmandip ajuusaarnartutut ingerlatsinermilu ileqqorissaarnermik unioqqutitsinertut aammattaaq isigaa.

Eqqartuussissuserisup nassuiaataa Ombudsmandip misissuinerata nalaani Naalakkersuisut nittartagaannit peerneqareersimammat matuma sukumiinerusumik isummerfiginissaanut pissutissaqarnani Ombudsmandi isumaqarpog, tassalu nassuiaat nittartakkamit piffissap aalajangersimasumik sivisussusillip qaangiunnerani peerneqarsimanngituuuppat tamanna ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngavinnik imaluunniit ingerlatsinermi ileqqorissaarnermik unioqqutitsinerusimassagaluarnersoq (j.nr. 2013-905-0019, oqaaseqaat 27. december 2013-imeersoq).

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata eqqartuussissuserisoq C e-mailikkut 25. juli 2013-imeersukkut qinnuigaa suliiani marlunni, tassalu A-p Naalakkersuisoqarfimmi inatsisilerinermi pisortatut suliunnaarnera pillugu suliap aamma B-p Naalakkersuisut Siulittaasuata tusagassiinermi ataqatigiissarisuatut atorfinitsinneqarnera pillugu suliap piffissami matumani suli naammassineqanngitsup ingerlasimani pillugit inatsisilerinikkut qulaajaasumik nassuiaateqaqqullugu. Paasivara eqqartuussissuserisup C-p taamatut qinnuigineqarnera innuttaasut, pingaartumillu tusagassiuutit suliyanik taakkuninnga soqutiginninnerujussuannik pissuteqarnerusoq.

Eqqartuussissuserisup nassuiaataani 21. august 2013-imi ullulerneqarsimasumi “Inatsisilerinikkut nassuiaat – suliat inatsisilerinermi pisortaasimasumut A-mut aamma tusagassiinermi ataqatigiissarisumut B-mut tunngasut”-nik qulequtaqartumi eqqartuussissuserisoq C pingaarnertut inernilivoq Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata suliat taakkua suliarineqarnerannut atatillugu ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi suliassat suliarineqartarnerat pillugu malittarisassat assigiinngitsut unioqqutissimassagunaralarai aamma suliat naleqquttuaannartuunngitsumik suliarineqarsimassagunaraluartut, taamaattorli Naalakkersuisoqarfik tunngaviusumik tigussaasutigut isornartorsiorneqarsinnaanngitsoq.

A-p Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiani inatsisilerinermi pisortatut soraarneranut tunuliaqutaasog eqqartuussissuserisup nassuiaataani sukumiisu-

mik eqqartorneqarpoq, matumani A-p sulinerminut atatillugu iliuuserisimasaanik annertuumik isornartorsiuneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu. Nassuiaat imatut paasivara eqqartuussissuserisup C-p aamma Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata naliliinerat unaasoq A iliuuseqarsimasoq atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu naliliinikkut aamma naalasseriitsuliorneq pissutigalugu qisuariaateqarnissamut tunngavilersuutaasinnaasunik. A soraarneq pillugu isumaqatigiissut Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianut isumaqatigiissutigisimasani tunngavigalugu atorfirminit soraarpoq.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata eqqartuussissuserisup nasuiaataa Naalakkersuisut nittartagaatigut 3. september 2013-imi tamanut saqqummiuppa.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia tamanut saqqummiussinnermut peqatigitillugu tusagassiutitigut nalunaaruteqarpoq. Tusagassiutitut nalunaarummit ilaatigut makku erserput:

“Eqqartuussissuserisup C-p sulisunut marlunnut tunngatillugu inatsilerituup naliliinera Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiani pisortaanerup D-p eqqartuussissuserisumut C-mut suliareqqullugu qinnutigisimasaa maanna naammassivoq. Pineqartut tassaapput inatsilerinermi pisortaasimasoq A kiisalu tusagassiinermi ataqatigiissaarisuugallartoq B.

D-p Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiani pisortaanerup misissuinerit pineqartuni taakkunani pissutsit qulaajarniarlugit inniminnersimavai.

- Pisuutitsiniarnerit asuleersimannginerat asuleertuunginnerallu pissutigalugit allatut iliorneq akisussaassuseqanngitsuliornerusaaq. Misissuineri inernerit maanna pigilerpagut, misissuinermilu inernerit pillugit oqassaanga misissueqqittoqarnissaanut pissutis-saqarsorinngikkiga.

Inatsisinik unioqqutitsisoqarsimannilaq

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiani pisortaanerup D:

- Misissuineri inerniliineq pingaarnerpaaq tassaavoq sulianut pineqartunut marlunnut tunngatillugu inatsisinik unioqqutitsisoqarsimanninera.

- Misissuinerup upernarsarpaa Naalakkersuisut politikikkut atorfinitsitsinissaminnut tamakkiisumik pisinnaatitaaffeqartut – periarfissaq Naalakkersuisut siuliisa aamma ator-tarsimasaat. Kisianni maluginiarpara B-p Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianut tusagassiinermi ataqatigiissaarisutut attaveqarnera kusanarnerusumik naammassineqarsimasinnaagaluartoq. Siumut isigisumik immikkut ittumik siunnersortit ator-

finitsinneqartarnerisa atorfinitsitsinermut atatillugu aqulluarneqarnerunissaat sukumiinerusumik ingerlanneqartassaaq.

- Inatsisilerinermi pisortaasimasumut A-mut tunngatillugu ajuusaarutigissavara A misisuinermi peqataarusussimangimmat, kisianni taamaakkaluartoq assilissap ataatsimut isikkua allanngunngilaq, tassalu ajoraluartumik inatsisilerinermi siunnersorneqarnikkut annertuumik kukkusumillu siunnersuisoqartarsimasoq.

Nalunaarusiaq netsimi takuneqarsinnaavoq

Eqqartuussissuserisup nalunaarusiaata netsimut ilineqarnissaa Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia toqqarpaa, taamaalillunilu nalunaarusiaq tamarmiusoq tamanit atuarneqarsinnaalersillugu.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiani pisortaq D:

- Taamaaliorpugut suliap imarisaata isertuunneqannginnissaa kissaatigigatsigu. Inuit ataa-siakkaat pillugit paasissutissanik saqqummiussineq eqqumiiginarsinnaavoq, nalunaarusiarli tamanut saqqummiunneqarsinnaanngitsunik imaqaanngilaq.”

Eqqartuussissuserisup nassuiaataanik tamanut saqqummiussinermik apeqqut tunngaviusumik apeqqutitut isigigakku Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia allakkatigut 24. september 2013-imeersutigut qinnuigaara suliaq pillugu oqaaseqaateqaqqullugu. Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia aamma qinnuigaara nassuiaatip tamanut saqqummiunneqarnissaanik aalajangernermut sukumiinerusumik tunngaviusoq kiisalu ilaatigut nipangiussisussaatitaaneq pillugu malittarisassat eqqarsaatigalugit Naalakkersuisoqarfik tamatumunnga atatillugu sunik isumaliutersuuteqarsimanersoq pillugit nassuiaateqaqqullugu. Kiisalu Naalakkersuisoqarfik qinnuigaara suliame allagaatit uannut nassiateqaqqullugit.

Suliame allagaatit allakkatigut 15. november 2013-imeersutigut tiguakka. Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia allakkamini ilaatigut makku oqaatigai:

“[...]

Suliamik saqqummiussissut

3. juni 2013-imi maanna inatsisinut atuutsitsinermut pisortaasimasoq A Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianit atorfimminit peersinneqarpoq. [Kukkusumik allanneq tassani pineqartoq naatsorsuutigaa, tassami suliame allagaatinit ersermat suliunnaarsinneqarsimasoq, uanga oqaaseqaatiga.]

20. juni 2013-imi A aamma Naalakkersuisut akunnerminni soraarnermut isumaqatigiissusiorput.

A-p soraarnera pillugu qulaajaaffigeqqullugu eqqartuussissuserisoq C 25. juli 2013-imi qinnuigineqarpoq suliarlu pillugu inatsiseqarnikkut naliliiffigeqqullugu.

21. august 2013-imi eqqartuussissuserisup C-p misissuinini saqqummiuppaa.

22. august 2013-imi eqqartuussissuserisup C-p misissuinerminut atatillugu allakkiaq misissuinerup tamanut saqqummiunneranut tunngasoq saqqummiuppaa. Eqqartuussissuserisoq allakkiami ima inerniliivoq:

“Eqqartuussissuserisup misissuinerata tamanut saqqummiunneqarnerani pisimasunut piviusunut tunngasunik paasissutissat isertuunneqarnissaat qularnaarniarlugu paasissutissat nipangiussisussaataannermut tunngasunik ilaqarnerisut pillugu apeqqut isiginiarneqartussaavoq.

B-mut aamma A-mut tunngasunik suliami eqqartuussissuserisup misissuiner aqqarsaatigalugu naliliinera unaavoq, tassa misissuinermi paasissutissat nipangiussisussaataannermut ilaatinneqanngitsut. Aammattaaq naliliinerna ilagaa eqqartuussissuserisutut misissuinermi inuit misissuinermi ilaasut kinaassusaasa taannginnissaanut tunngavis-saqarnanga.

A-mut soraarnermut isumaqatigiissusiorqarpoq, taannalu imaqarpoq ingerlatitseqqinnginnissamik imalimmik, taamaalilluni illua’ tungeriit soraarnermut isumaqatigiissutip imaanik ingerlatitseqqinnginnissaminnik pisussaaffilersimallutik. Naliliinera unaavoq, tassa ingerlatitseqqinnginnissamik aalajangernerup kingunerigaa Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat isumaqatigiissuteqartarnek pillugu inatsiseqartitsinikkut pisussaattikkai isumaqatigiissutip imaanik ingerlatitseqqinnginnissaannik. Ingerlatitseqqinnginnissamik aalajangerneq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat suliap qanoq ingerlasimaneranik ingerlatitseqqinnginnissaannik naliliinera naapertorlugu isumaqanngilaq. Eqqartuussissuserisup misissuiner a soraarnermilu isumaqatigiissut misissoreerlugu naliliinera unaavoq, tassa eqqartuussissuserisup misissuinerani akissarsiat annertussusaannut paasissutissaq tassaasoq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat soraarnermi isumaqatigiissut naapertorlugu ingerlateqqissimasariaqanngikkaluagaat.”

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiaata tamanna tunngavigalugu eqqartuussissuserisup misissuiner a Naalakkersuisut nittartagaanni tamanut takuneqarsinnaasunnortippaa.

Danmarks Jurist- og økonomforbundip A sinnerlugu Naalakkersuisut 20. september 2013-imi qinnuigai eqqartuussissuserisup misissuiner a Namminersorlutik Oqartussat nit-

tartagaannit peeqqullugu qularnaaqqullugulu misissuinerup tamanit takuneqarsinnaajunnaarnissaa. Danmarks Jurist- og Økonomforbund tassunga atatillugu ima allappoq:

“Tassunga atatillugu maluginiarneqarpoq nalunaarusiaq paasissutissanik imaqartoq, tassani allagaatinik takunnissinnaanermik qinnuteqarnermi ilaatinneqartussaannngitsunik allaat, tak. pisortat ingerlatsineranni suliassat sularineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 2, imm. 2. Suliat sulisunut tunngasut allagaatinik takunnissinnaaitaanermik qinnutigineqarsinnaanngillat. Taamaattoq naalasseriitsuliornermut tunngasut soorlu mianersoqqussutit imaluunniit qisuariaatit sakkortunerit pisortatut atorfilinnut tunngasut pillugit allagaatinik takunnissinnaanermut qinnutigineqarsinnaapput. Taamaattoq paasissutissat qanoq pineqaatissiinermit tunngasuinnaat allagaatinik paasinnikkusulluni qinnutigineqarsinnaapput, paasissutissat allat tassunga tunngaviusut pinnagit. Tassunga eqqaaneqassaaq inatsisinut atuutsitsinermit pisortaasimasumut A-mut pillaaatassinnaasunik pineqaatissinneqarsimanngilluinnarmat. Eqqartuussissuserisup misissuinerata tamanut saqqummiunneqarnera taamaalilluni inatsisinik unioqquitsineruvoq. Nalunaarusiap tamanit takuneqarsinnaajunnaarsitaanissaanik DJØF-ip piaartumik paasitinneqarnissani kissaatigaa.”

Inatsisartut Ombudsmandiata Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia 24. september 2013-imi qinnuigaa eqqartuussissuserisup C-p misissuinerata tamanut saqqummersinnissaanut tunngaviusooq nassuiaqqullugu, kiisalu tamatumunnga atatillugu ilaatigut nipangiusimannittussaataaneq pillugu malittarisassat pillugit Naalakkersuisoqarfik qanoq isumaliutersuuteqarsimanersoq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Danmarks Jurist- og Økonomforbundip saaffiginnissutaa naapertorlugu Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia eqqartuussissuserisooq C piumaffigaa misissuinermit atatillugu tamanut saqqummiussineq pillugu allakkioqqullugu, taamaaliornikkut tamanut saqqummiussinerup inatsiseqartitsinikkut uparuarneqannginnissaa qularnaarniassamat.

Misissuinerup tamanut saqqummiunnera pillugu eqqartuussissuserisup C-p ilassutaasumik 3. oktober 2013-imi allakkiani saqqummiuppaa. Eqqartuussissuserisooq allakkiami ima inerniliivoq:

“Isumaqarpunga eqqartuussissuserisup misissuinerata suliamut sulisumut inatsiseqartitsinermit pisortamut A-mut tunngasumut ilaasoq pineqanngitsoq. Inatsiseqartitsinermit pisortaq piffissami eqqartuussissuserisup misissuinnissaata inniminnerneqarnerani sulinnaareersimavoq. Naliliinera naapertorlugu tusagassiortoqarnermit ataqatigiissaarisumik B-mik atorfinitsitsinermit inatsiseqartitsinermullu pisortamik A-mik soraarsitsinermit atatillugu Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiani susoqarsimaneera pillugu allagarpassuit isumaliutersuuterpassuillu aallaavigalugit pisumik nalinginnaasumik misissuineq naliliinerlu pineqarpoq.

Isumaqarpunga suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 2, imm. 2 naapertorlugu eqqartuussissuserisup misissuinerani allagaatinik takunnittussaataitanermit ilaatitsinnginnissaq tunngavissaqanngitsoq. Tamatumunnga taarsiullugu paasissutissat pisortat ingerlatsinerat pillugu inatsimmi ilaatitsinngissinnaanerit pillugit malittarisassat naapertorlugit ilaatinneqarsimannginnersut aalajangersimasumik naliliisoqassaaq. Tamatumunnga tapersiisutaavoq inatsiseqartitsinermut pisortap A-p soraarnissaa pillugu 20. juni 2013-imiilli isumaqatigiissuteqartoqarsimanera, taanna tamatuma kingorna illugiimmik isumaqatigiissut malillugu 2013-ip naanerani inatsiseqartitsinermut pisortatut atorfirminit soraarpoq. Eqqartuussissuserisup misissuinerata pissusissanik malinneq-qissaarnissaq pillugu suliaasinnaasumik aallartitsinissaq siunertaralugu suliap sulisumut A-mut tunngasup “ammarneqarnissaa” qaqugukkulluunniit siunertaasimangilaq.

Misissuineq tusagassiorfinnit tamanit annertuumik soqutigineqarsimavoq, tassami tusarfinnit aqqi taaneqanngitsunit paasissutissat uppersarsarneqanngitsut tunuliaqutaralugit nunatsinni tusagassiorfiit tusagassanik atuagassanillu ilanngutassiisarmata. Taamaattumik eqqartuussissuserisup misissuinerani tamanit soqutigineqartorujussuartut isigineqartariaqarpoq, tamannalu naliliinera naapertorlugu A-mut pisortat ingerlatsinerat pillugu inatsimmi § 13, imm. 1, nr. 6 naapertorlugu pitsaasussanut illersortarialinnut oqimaqatigiissinneqassapput.

Naliliinera naapertorlugu tamanut saqqumilaarsitsinerunissamik tunngaveqarnerup nassataraa pisuni aalajangersimasuni eqqartuussivimmit uppersarsaatini paasissutissanilluunniit allagaatinik takunnissinnaatitaanissamit immikkut iliornissamut soqutigarsisunngitsumik pisariaqartitsisoqavitsinnagu allagaatinik takunnissinnaatitaasoqarsinnaasoq, uppersarsaatit paasissutissallu pineqartut inatsimmi immikkut aalajangersakkat naapertorlugit allagaatinik takunnissinnaatitaanermit ilaatinneqanngissinnaaneri apeq-qutaatinnagit.

Tamanut saqqumilaarsitsinerunissamik tunngaveqarneq nipangiusimannittussaataitaneq pillugu malittarisassanik killilersimaarneqarpoq. Nipangiusimannittussaataitanikkut pissutsit piviusut pillugit paasissutissat pillugit allanut oqaatiginninnginnissaq qularnaarneqassaaq. Isumaqarpunga paasissutissat nipangiusimannittussaataitanermit ilaatinneqanngippata itigartitsinissamullu allanik pingaarutilinnik pissutissaqanngippat tamanut saqqumilaarsitsinerunissamik tunngaveqarneq naapertorlugu allagaatinik takunnissinnaatitaasoqarnera nalunaarutigineqartariaqartoq.

Inummut aalajangersimasumut tunngasut nipangiusimannittussaataitanermit ilaatinneqarsinnaasut eqqartuussissuserisup misissuinerani tassaatinneqarput inatsiseqartitsinermut pisortap soraarneranut atatillugu akissarsianut tunngasut. Akissarsianulli tunngasut taakku § 37 naapertorlugu Naalakkersuisunut apeqquteqaammut akissuteqaammut atatillugu eqqartuussissuserisup misissuinerata tamanut saqqummiunneqarnissaa sioqqullugu tamanut tusarliunneqarput. Taamaattumik naliliinera naapertorlugu paasissutissat taakku nipangiusimannittussaataitanermit ilaajunnaareerput.

Tamatuma saniatigut eqqartuussissuserisup misissuineraniipput A-p inatsiseqartitsiner-
mut pisortatut atorffimmini pissuserisaanik naliliinerit. Tamakku isumaga naapertorlugu
inummut aalajangersimasumut pinerluttulerinermi inatsimmi § 50-imut suliassallu su-
liarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1-imut ilaatinneqartumut tunnganggil-
lat.

Inummut aalajangersimasumut tunngasut pineqarsimagaluarpataluunniit isumaqar-
punga suliaq Nunatsinni tamanit — ataatsimullu isigalugu politikikkut - ima eqqu-
maffigineqartigisoq, tamanut ilisimatitsinissaq A-p inatsiseqartitsinermut pisortatut
atorffimmini pissuserisaanik eqqartuussissuserisup C-p naliliineranik tamanut saqqum-
misseqqusinninneranit pingaarnerusoq.”

Naliliineq

Tusagassiortut A-p soraarneranik samminninnerat suliallu tamanit soqutigineqarnera tu-
nuliaqutaralugit eqqartuussissuserisup misissuinerata saqqummiunneqarnissaa, taarsiullu-
guli paasissutissiisutiginneqartut tunngavigalugit tamat tusagassiortullu suliap pisimane-
nut tamarmiusumut naliliinissamut periarfisseeqataanissaq pillugu taassuma suliaq pillugu
nalinginnaasumik tamanullu ilisimatitsinermut tapertatut saqqummiunneqarnissaa Naa-
lakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata kissaatiginartippaa.

Nassuiaatip paasissutissanik nipangiusimaneqartussanik imaqannginnera, kiisalu inuit
eqqartuussissuserisup misissuinerani pineqarsimasut kinaassusiisa isertuunneqarnissaa-
nut pissutissaqannginnera Naalakkersuisoqarfimmit avataanit inatsisilerinikkut naliliiffi-
gitinneqarnerata kingorna misissuineq Naalakkersuisut internetsikkut nittartagaannut
Naalakkersuisunit tamanut saqqummiunneqarpoq.

Danmarks Jurist- og Økonomforbundimit saaffiginnissutip paasinera naapertorlugu Naa-
lakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia tamanut saqqummiussinermik avataanit
ilassutitut naliliisitsivoq, tassani ilaatigut paasinarsilluni misissuineq tassaasoq suliame
pimasunik nalinginnaasumik misissuineq naliliinerlu, tasaanani suliamut sulisumut A-
mut tunngasumut ilaasoq, pisortat ingerlatsinerat pillugu inatsimmi § 2, imm. 2 inner-
suussutigalugu misissuinermi allagaatinik takunnissinnaatitaaneq itigartitsissutigineqar-
sinnaasimanngitsoq, pisortat ingerlatsinerat pillugu inatsimmi § 13, imm. 1, nr. 6 naaper-
torlugu A-mut pitsaasussat illersortariallit misissuinerup tamanit soqutigineqarnerujussua-
nut sanilliullugu oqimaaqatigiissaarneqassasut, tassunga ilanngullugu suliame ingerlatsi-
nermi tunngavinni saqqumilaarsitsinerunissamik tunngaviusut naapertorlugit misissui-
nermi A-p inatsiseqartitsinermut pisortatut atorffimmini pissuserisaanik naliliinerit nipa-
ngiusimannittussaatitaanermut ilaatinneqanngitsut, kiisalu inummut aalajangersimasu-
mut tunngasut pineqaraluarpataluunniit tamanut ilisimatitsinissap A-p misissuinerup
tamanut saqqummiunneqarnissaanik kissaateqannginneranit pingaarnerusoq.

Inerniliineq

Misissuinerup tamanut saqqummiunneqarnera pisortatigit suliamik paasissutissiinertut nalinginnartut naleqquttut Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata isumaqarfigaa, taamaaliornikkut kikkut tamat tusagassiuutillu paasissutissanik eqqortunik peqarlutik suliap ingerlasimaneranik naliliisinnaaniassammata.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata aamma qularaa Naalakkersuisoqarfiup misissuineq paasitinneqarnissamik qinnuteqarnermi minissimasinnaanerlugu, tassami paasitinneqarnissamut qinnuteqaatip ilaatinnginnissaa pisariaqarsorineqanngimmat inuttut soqutigisat isertuuttariaqartut illersornissaat eqqarsaatigalugu.

Misissuineq paasitinneqarnissamit ilaatinneqarsimanngikkaluarpalluunniit Naalakkersuisoqarfik isumaqarpoq Naalakkersuisoqarfiup peqataatitsinerunissaq aallaavigalugu suliallu nunatsinni tusagassiuutit innuttaasunillu soqutigineqarnerujussua tunngavigalugu misissuinerup tamanut saqqummiunnissaa toqqarsimasinnaavaa, kiisalu misissuinerup isertuunneqarnissaa A-p inuttaa eqqarsaatigalugu, soorlu suminggaanneerana, upperisaa, amiata qalipaataa, politikikkut, peqatigiiffeqarnikkut, atoqatigiinnikkut, pillaatisisimaneranut peqqissusianulluunniit tunngasunik paasissutissanik, nuannaarniutinik atornerluisuuneranik inuttulluunniit paasissutissanik allanik isiginninniarnermut tunngassuteqanngimmat.

Taamaattorli Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianni isumaqartoqarpoq Naalakkersuisoqarfik tamanut saqqummiussinnginnermini misissuinerup naalakkersuisoqarfimmit tamanut saqqummiunneqalersaerana pillugu paasissutissiilluni misissuineq A-mut saqqummiussimasariaqaraluraa. Tamatumunnga ilanngullugu Naalakkersuisoqarfiup A misissuinerup oqaaseqarnissamut periarfississimasariaqaraluarpa, inunnut peqataasunut allanut piunasaqaatit neqeroorutigineqartut taakku atorlugit misissuinerup peqataanissamik kissaateqarani siusinnerusukkut oqarsimagaluarpalluunniit. Tamatumu pisimannginnera Naalakkersuisoqarfiup ajuusaarutigaa.

Ilanngullugu oqaatigineqarsinnaavoq eqqartuussissuserisup C-p misissuinerup Naalakkersuisut internetsimi nittartagaannit peerneqarsimammat. Taamatulli iliorneq inatsisilernikkut pisussaaffeqarnermik isumaqarneq aallaavigalugu pinngilaq, taamaallaallit tamat misissuinerup imarisaanik ilisimannilernissamut soqutiginninnerisa atuukkunnaarneranik isumaqarnermik tunngaveqarluni.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata Danmarks Jurist- og Økonomforbund tamatumunnga ilisimatippaa.

[...]"

A allakkatigit 19. november 2013-imeersutigut Naalakkersuisoqarfiup allagaasa asilinerannik ilaqartinneqartutigut qinnuigaara suliaq pillugu oqaaseqaateqaqqullugu, matumani Naalakkersuisoqarfiup oqaaseqaataa ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

A-p suliami peqataatinneqarneranik eqqornerpaatut uanga isiginninnera tamatumunnga pissutaavoq, tassami suliaq annertunerusutigut tassunga tunngasuummat. Suleqatima ilaata Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia tamatuminnga oqarasuaatikku siumoortumik ilisimatippaa.

Paasivara allakkakka A-p kattuffimmut ilaasortaaffigisaminut, Danmarks Jurist- og Økonomforbundimut, ingerlateqqillugit nassiussimagai. Eqqartuussissuserisup E-p suliaq pillugu oqaaseqaatini Danmarks Jurist- og Økonomforbundimut sinniisutut uannut allakkatigut 10. december 2013-imeersutigut saqqummiuppai. Allakkanit taakkunannga ilaatigut makku erserput:

“[...]

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia oqaaseqaataani tamanut saqqummiussineq suliap nalinginnaasumik annertuumillu tamanut ilisimatitsissutigiginissaanut naleqquttuunera pingaartillugu isiginiarneqarpoq, taamaaliornikkut suliap ingerlasimaneramik tamarmik innuttaasut tusagassiortullu sapinngisamik paasissutissiisutigineqarluarsimasumik naliliinissaannut periarfisseeqataajumalluni.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia taamatuttaaq oqaatigaa eqqartuussissuserisup misissuinerata suliani allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu aalajangersakkani pineqartunut ilaatinnginneqarsinnaanera qularnartoq.

Uanga naliliinera unaavoq Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia eqqartuussissuserisup misissuineranik tamanut saqqummiussisoqarnissaanik toqqaanera isorisarialerujussuusoq.

Tamatumunnga atatillugu ilaatigut pissutsit makku pingaartillugit isiginiarpakka:

Pingaartumik erseqqissarneqarsinnaavoq misissuinerup ilaasa tusagassiuutitigut eqqartorneqartut tamanut saqqummiunneqarnissaat misissuinerullu ilaasa A-p atorfeqartitaaneranut tunngasut tamanut saqqummiunneqannginnissaat Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia toqqarsimasinnaagaluaraa.

A eqqartuussissuserisup misissuinerani peqataasimangilaq, oqarsimallunili taanna pillugu oqaaseqaateqarusulluni, taamaattumillu misissuineq taanna inatsisilerinikkut illuinnaasiortumik nassuiaatitut suliarineqarsimavoq, sullitama sukkulluunniit sunnuteqarfigisimangisaanik.

Tamatuma immi eqqartuussissuserisup misissuinerata pineqartup Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia iluinnaani atugassatut naatsorsuussaasup tamanut

saqqummiunneqarnissaata annertuumik tunuarsimaarfigineqarnera nassatarisimasariaqaraluarpa.

Inatsisilerinikkut nassuiaat taanna tamatuma saniatigut A-p pisinnaasaanik pitsaanngitsutut sakkortuumik naliliinermik imaqarpoq, matumani pineqartup suliassamik atorfinitsinneqarnermini suliassiissutigineqartumik isumaginnissinnaassuseqarnera ilanngulugu eqqarsaatigalugu. Eqqartuussissuserisup misissuina naliinernik kinaassusersiortunik tunngavilersugaanngitsunillu tunngaveqartutut isikkoqarpoq.

Uanga paasinninnera unaavoq tamanut saqqummiussineq § 27, imm. 1-imi nipangiussisussaatitaanermik unioqquitsinerusq.

[Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit pillugu, uanga oqaaseqaatiga] isumaliutissiisummi nr. 1510-mi quppernermi 738-mi oqaatigineqarpoq:

“Taamaalilluni oqaatigineqarsinnaavoq ingerlatsineq pillugu inatsimmi § 27, imm. 1-imi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 13, imm. 1, nr. 6-imi ataatsimut aalajangersakkap pissuseqataa (erseqqivinngitsumik) ilanngunneqarsimasoq. Ataatsimii-titaliarsuulli paasinninnera unaavoq ataatsimut aalajangersagaq § 27, imm. 1-imut aallaqaasiussami ilanngunneqarsimasoq, tassanimi oqaatigineqarmat paasissutissaq isertuussassaasoq tamanna “pisortat namminersortulluunniit soqutigisaasa annertuumik mianerineqarnissaat anguniarlugu isertuunneqarnissaa pisariaqarpat”, taassumalu ataatsimut aalajangersagaq imarisamigut assigaa.”

Pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 9-mi, 13. juni 1994-imeersumi § 13, imm. 1, nr. 6-ikkut aalajangersarneqarpoq paasitinneqarsinnaatitaaneq namminersortut soqutigisaat eqqarsaatigalugit pisariaqarpat killilerneqarsinnaasoq.

Suliami sulisumut tunngasumi matumanisut ittumi tamanna atuuttoq oqartariaqarpoq.

Pisortat ingerlatsinerat qanoq aqunneqarnerusq innuttaasut paasissallugu pissusissamisoortumik illua'tungaaticut soqutigisaraat, illua'tunganili pissutsit imminnut tunngasut eqqartuussissuserisumit misissorneqartut tamanut saqqummiunneqannginnissaannik pisortani atorfeqartitaasut oqimaannerusumik soqutigisaqarnerat inissisimavoq.

Tamatumunnga atatillugu oqaatigineqassaaq eqqartuussissuserisup misissuina inatsiseqartitsinikkut innarlitsaaliinermik soorlu eqqartuussivikkut misiliinermi atuuttup anner-toqataanik atuuttoqarfiunngitsaq, tassami misissuineq taanna suliami illua'tungiusut suliami atortuutinneqartut pillugit ilisimatinneqartarnerannik oqaaseqaateqartinneqartarnerannillu tunngaveqanngimmat.

Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisissatut nutaatut 1. januar 2014-imi atortuulersussatut siunnersuutip suliarineqarneranut atatillugu atorfilittat arlallit eqqartuussissuserisup misissuinerata tamanut saqqummiunneqarneranut atatillugu aqqi saqqummiunneqarsimasut eqqarsaatigalugit ajornartorsiut Folketingip Inatsiseqartitsiner-mut Ataatsimiititaliaanut DJØF-imit [Danmarks Jurist- og Økonomforbundet, uanga oqaaseqaatiga] saqqummiunneqarsimavoq.

DJØF tamatumunnga atatillugu qisuariarsimavoq, Folketingillu Inatsiseqartitsiner-mut Ataatsimiititaliaata akissutaani tamanna pillugu imaattunik allasimasoqarpoq:

“Eqqartuussissuserisup misissuinerani taassumaluunniit assigisaani pisortani atorfeqarti-taasoq aqqatigut taasaq atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu qisuariarner-nik nassataqarsinnaasumik isornartorsiorneqarsimappat suliaq sulisumut pi-neqartumut tunngasoq eqqartuussissuserisup misissuinerata ilaata ilaaffigisaa (tamatu-ma nalaani) piusussaavoq.

Suliaq taanna inatsisissatut siunnersuummi § 21, imm. 2 malillugu allagaatinik paasitin-neqarsinnaatitaanermi ilaatinneqartussaassanngilaq.

Eqqartuussissuserisup misissuinerani taassumaluunniit assigisaa apeqqutip sulisumut pi-neqartumut tunngasup misissor-neqarnissaa (kisiat) siunertaralugu aallartinneqarsima-sinnaavoq, tassanilu eqqartuussissuserisup misissuinerani il.il. suliami sulisumut pineqar-tumut taamaallaat ilaassaaq.

Eqqartuussissuserisulli misissuineri il.il. suliamut sulisumut tunngasuinnarmut pinnani annertunerusumik siunertaqarsinnaasarpoq, soorlu oqartussaasup taamaattut kukkus-uteqarsimanerani sumiginnaasimaneranilluunniit paasiniaalluni misissuiner-mik siu-nertaqartumik. Taamaattumik pisuni taamaattuni eqqartuussissuserisup misissuinerani – matumani taassuma ilai pisortani atorfeqartitaasunut pineqartunut isornartorsiuer-mik imaqarsinnaasut ilanngullugit eqqarsaatigalugit – suliami allami aamma ilaasussaavoq, suliarlu taanna inatsimmi aalajangersakkat nalinginnaasut tunngavigalugit allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaanermi pineqartunut aallaavittut ilaatinneqartussaavoq.

Allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatit suliami allami taamaattumi pineqar-tunut aamma ilaatinneqartut eqqarsaatigalugit inatsisissatut siunnersuummi § 33, nr. 5- ip (tak. imm. 2-mi oqaaseqatigiit aappaat) ator-neqarneranut tunngasoq akuereqassap-pat eqqartuussissuserisup misissuinerata ilaani pineqartut kinaassusii ilisarnarunnaarsin-neqarsinnaasussaapput, taamaalillutik pisortani atorfeqartitaasut misissuiner-mi atorfi-nitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu pitsaanngitsumik qisuariarner-nik nassataqarsinnaasunik isornartorsiorneqartut kikkussusii ilisarineqarsinnaajun-naarsillugit.”

Eqqarsaatit Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisip allanngortiterneqarneranut tunuliaqutaasut tassaapput ingerlatsinermi ileqqorissaarnermik takutitsisusut. Taamaattumik uanga paasinninnera unaavoq eqqartuussissuserisup misissuina pisusit A-mut tunngasut eqqarsaatigalugit Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata tamanut saqqummiussimasariaqanngikkaluaraa.

Eqqartuussissuserisup misissuina nittartakkamit peerneqarsimagaluartorluunniit eqqartuussissuserisup misissuina taanna Googlemi ujarlernikkut suli nassaarineqarsinnaasaaq, nittartakkamit peerneqarsimagaluaruniluunniit. Tamannaavoq Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata isumaliutersuutimini ilanngussimasariaqaraluagaa, taamatuttaarlu Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata A tamanut saqqummiussineq sioqqullugu isumaanik tusarniaavigisimasariaqarualugulu.

Folketingip Inatsiseqartitsinermit Ataatsimiititaliaata akissutaa kiisalu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 21-p allannguutaa Ombudsmandimut ilisimatitsissutitut ilanngullugit nassiuppakka.

Eqqartuussissuserisup C-p nassuiaataata 22. august 2013-imi suliarineqarsimasup ilaa Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata oqaseqaataani 15. november 2013-imeersumi issuarneqarpoq. Eqqartuussissuserisup C-p nassuiaammi tassani makku oqaatigai:

“A soraarnej pillugu isumaqatigiissuteqarfigineqarsimavoq, taannalu isertuussinissaq pillugu aalajangersakkamik imaqarpoq, tassuunalu aalajangersarneqarluni suliama illua’ tungeriit imminnut pisussaatittut soraarnej pillugu isumaqatigiissutip imai eqqarsaatigalugit isertuussinissaminnut. Uanga naliliinera unaavoq isertuussinissamik aalajangersakkap manna kisiat nassatarigaa, tassalu Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat isumaqatigiissutip imarisaanik isertuussinissaminnut isumaqatigiissuteqarnej pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu pisussaatitaasut. Uanga naliliinera unaavoq isertuussinissamik aalajangersagaq suliap ingerlasimanerata Namminersorlutik Oqartussanit isertuunneqarnissaa nassatarinngikkaa. Eqqartuussissuserisup misissuina soraarnerlu pillugu isumaqatigiissut misissoreerlugit uanga naliliinera unaavoq eqqartuussissuserisup misissuinerani akissarsiat amerlassusiat pillugu paasissutissaq kisimi tassaasoq paasissutissaq Namminersorlutik Oqartussat soraarnej pillugu isumaqatigiissut tunngavigalugu isertuutissallugu pisussaaffigisaat.”

Isuma taanna uanga ilalersinnaanngilara.

Tamatumunnga pissutaavoq soraarnej pillugu isumaqatigiissummi ajornartorsiut inaarutaasumik naammassiniarlugu isumaqatigiissutigineqartarnerat, isumaqatigiissutip tunuliaqutaa tamatuma kingornatigut oqallisigineqattaartussaaajunnaarsillugu.

Taamaattumik isertuussinissamik aalajangersakkap immi isumaqatigiissutip aningaasatigut sunniutigisaasa isertuunneqarnissaat kisiat nassatarinngilaa, aammali pissutsit isumaqatigiissummut tunngaviusut/tunuliaqutaasut isertuunneqarnissaat nassataralugu.

Taamaangippat A soraarnej pillugu isumaqatigiissuteqarnermut tunuliaqutaasut tamaasa pillugit kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaassanngilaaq. Tamanna pineqartup imaluunniit Kalaallit Nunaani Namminersorlutik Oqartussat soqutigisarinngilaat.

Tamatuma matuminnga aamma isiginiagaqalersippaanga, tassalu Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata tamanut saqqummiussinissaq annertuutigut tunuarsimaarfisimasariaqaraluaraa.

Pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisip 1999-imi allanngortinneqarneranut atatillugu § 2, imm. 2-mi aamma imm. 3-mi aalajangersakkat uku ilanngunneqarput:

“Imm. 2. § 6-imi aalajangersagaq eqqaassanngikkaanni inatsit sulianut pisortani atorfinisneqarnermut imaluunniit pisortani atorfeqartitaanermi qaffatsinneqarnermut tunngasunut aammattaq atuutinngilaaq. Tamatuma pissuseqataa sulianut inuit ataasiakkaat pisortani atorfeqartitaanerannut tunngasunut atuuppoq, taamaattorli tak. imm. 3 aamma § 4, imm. 2.

Imm. 3. Inatsit suliani imm. 2-mi oqaaseqatigiit aappaanni taaneqartuni atorfeqartitaasup aqqa, atorfia, ilinniagaqarsimanagera, suliasai, akissarsiai sulinernullu atatillugu angalaneri pillugit paasissutissanut atuuppoq. Inatsit pisortatut atorfeqartitaasut eqqarsaatigalugit paasissutissanut naalasseriitsuliorneq pissutigalugu mianersoqqusinikkut tassanngaluunniit sakkortunerumik qisuariaatit pillugit paasissutissanut aammattaq atuuppoq. Tamannali pillugu inaarutaasumik aalajangiinerup kingornatigut piffissami taamaallaat ukiunik marlunnik sivissusulimmi atuuppoq.”

Inatsit pineqaatissiissutip, imaanngitsoq taassuma tunuliaqutarisaata, paasissutissiissutigineqarnissaanut taamaallaat periarfissiivoq. Eqqartuussissuserisup misissuina pissutsinik A-p atorfeqartitaaneranut tunngasunik sukumiisumik illuinnaasiortumillu allaaserinnineruvoq, taamaattumillu innuttaasut misissuinerumik paasitinneqarsinnaasussaanatik.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Tamatuma kingornatigut imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

“1. Misissuinerma killissalersorneqarnera

Suliami matumani pineqartooq tassaavoq eqqartuussissuserisup nassuiaataata tamanut saqqummiunneqarnera malittarisassanut pisortat ingerlatsinerannut atuuttunut naapertuuttuunersooq pillugu apeqqut. Paasissutissat A-mut tunngasut tamanut saqqum-

miunneqarnerat kisiat isummerfiginiarlugu aalajangerpunga, paasisutissammi taakkua tamanut saqqummiunneqarnerat tassaammat annertunerusutigut apeqquserneqarsinnaasoq.

Oqaatigaara misissuineq ingerlatara A-p Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuissoqarfiani inatsisilerinermi pisortatut soraarneranut imminermut tunngasuuningimmat. Tamatumunnga tunngaviusoq tusagassiuutinut nalunaarutinni il.il. arlalinni sukumiinerusumik nassuiarpara.

Oqaaseqaatima ima ilusilerneqarnissaa toqqarpara, tassalu siullertut eqqartuussissuserisup nassuiaataanik tamanut saqqummiussineq nipangiussisussaataitaneq pillugu malittarisassanut nalinginnaasunut pisortat ingerlatsinerannut atuuttunut naapertuuttuunersoq immikkoortumi 2-mi sukumiinerusumik naliliiffiginiarlugu. Eqqartuussissuserisup nassuiaataanik tamanut saqqummiussineq malittarisassanut allanut pisortat ingerlatsinerannut sunniuteqartunut naapertuuttuunersoq imm. 3-mi nagga-siutitut misissorniarpapa.

2. Tamanut saqqummiussinerup pisortat ingerlatsineranni nipangiussisussaataitaneq pillugu malittarisassanut nalinginnaasunut naapertuuttuuneranik naliliineq

2.1. Nipangiussisussaataitaneq pillugu malittarisassat nalinginnaasut

Nipangiussisussaataitaneq pillugu malittarisassat nalinginnaasut pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8-mi, 13. juni 1994-imeersumi kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqarsimasumi kiisalu Kalaallit Nunaanni pinerluttulerineq pillugu inatsimmi nr. 306-imi, 30. april 2008-meersumi (pinerluttulerineq pillugu inatsimmi) aalajangersarneqarsimapput. Inatsisini taakkunani malittarisassat Danmarkimi inatsisini malittarisassat pingaarnerusutigut assigaat, taamaattumillu nipangiussisussaataitaneq pillugu Kalaallit Nunaanni malittarisassanik atuinermi eqqarsaatit periaatsillu Danmarkimi atuuttut annertuumik innersuussutigineqarsinnaallutik.

Nipangiussisussaataitaneq pillugu malittarisassat arlalinnik sammivilinnik siunertaqarput, aamma tak. Jon Andersenip atuagassiami "Juristen"-imi 1988-imeersumi quppernermi 159-imi allaaserisaa "Tavshedspligt i forvaltningen". Malittarisassat taakku illua'tungaani siunertaat tassaavoq inuit ataasiakkaat namminerisaminnik inuunneqarnerannik niuernermilu soqutigisaannik illersuineq. Oqartussaasut pisutsinik imminnut innuttaasunullu tunngasunik isertuussinissamik soqutigisaqarnerannik illersuinissaq malittarisassat taakkua illua'tungaani aamma siunertaraat.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27 imaattunik oqaasertaqarpoq:

“§ 27. Pisortat ingerlatsiviini suliffilik allanut tusarliussisussaataitaanngilaq, tak. pinerluttuliorneq pillugu inatsisini § 29, suna ilisimasaq inatsisitigut imaluunniit aalajangersakkakut atortuusukkut allakkut tassaaneragaappat allanut oqaatigeqqunngisaq, imaluunniit aamma pisariaqarpat isertuutissallugu pisortat inuinnaalluunniit soqutigisaat pingaaruteqartut pissutigalugit, aamma pingaartumik makku pissutigalugit naalagaaffiup isuman-naatsuunissaa illersorneqarnissaaluunniit

2) naalagaaffiup nunani allani naalakkersuinikkut imaluunniit aningaasarsiornikkut soqutigisai, tamakkununnga ilanngullugit naalagaaffinnut allanut pissaanilinnut imaluunniit naalagaaffiit assigiinngitsut soqutigisaannut tunngasut,

3) inatsisinik unioqutitsinernik pinaveersaartitsineq, paasiniaaneq eqqartuussisunullu suliassanngortitsiniarneq kiisalu pinerlunnermut tunngasumik eqqartuussutit naammassineqarnissaat aamma pinerluttunik imaluunniit ileqqussanik unioqutitsisunik suliassanngortitsiniarnerni pasilligaasut, ilisimannittut imaluunniit allat illersorneqarnissaat,

4) akileraartarnermut akitsuuteqartitsisarnermullu inatsisit naapertorlugit pisortatigut missiueq, killilersuineq imaluunniit pilersaarusiortarneq imaluunniit iliuuserissamaakkatut eqqarsaatigineqartut,

5) pisortat aningaasanut tunngasutigut soqutigisaat, tamakkununnga ilanngullugu pisortat niuernermik ingerlatsinerat,

6) inuit ataasiakkaat imaluunniit ingerlatsiviit namminersortut imaluunniit peqatigiiffiit imminnut tunngasut, tamakkununnga ilanngullugit aningaasarsiornermut tunngasut, pillugit paasissutissanik illersuiumallutik soqutigisaat, imaluunniit

7) inuit ataasiakkaat imaluunniit ingerlatsiviit imaluunniit peqatigiiffiit teknikkikkut atortorisat imaluunniit periaatsit pillugit imaluunniit ingerlatsinermut imaluunniit niuernermut tunngasut pillugit paasissutissanik illersuiumallutik aningaasatigut soqutigisaat.

Imm. 2. Pisortat ingerlatsiviini allanut tusarliuteqqusaanngissinnaavoq taamaallaat sumut ilisimasamut tunngasoq, pisariaqarpat isertuutissallugu pisortat inuinnaalluunniit soqutigisaat imm. 1 -imi taaneqartutut pingaaruteqartut pissutigalugit.

Imm. 3. Ingerlatsinermut oqartussaasut aalajangiisinnaapput kialuunniit pisortat ingerlatsiviini suliffeqanngitsup paasissutissat allanut oqaatigeqqusaanngitsut oqartussaasut pisussaaffiginagu inummut tassunga tusartissimasaat pillugit allanut tusarliussassaataitaannginnissaanik.

Imm. 4. § 1, imm. 2, naapertorlugu allanut tusarliussisussaanninngineq pillugu maleruagassaliortoqarpat, imaluunniit imm. 3 naapertorlugu allanut tusarliusseqqusinngineq (kimluunniit) pisussaaffigitinneqassappat, maleruagassanik imaluunniit peqqussutinik taamaattunik unioqutitsinermi pinerluttuliorneq pillugu inatsisini § 29 taamaalluni atortuusaaq.”

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27-mi takuneqarsinnaasutut suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi nipangiussisussaataitaaneq pillugu malittarisassat pinerluttulerineq pillugu inatsimmi § 50, imm. 1-imit 3-millu kiisalu §§-init 52-54-imut tapertalerneqarput. §§-it 50-imit 54-imut imaattunik oqaasertaqarput:

“§ 50. Atorfimmi paasisanik nipangiussisussaaneermik unioqutitsisutut eqqartuunneqasaaq kinaluunniit pisortani kiffartuummik imaluunniit suliarnik suliagarluni suliagarsimalluniluunniit paasisanik isertuussassanik tamatumunnga atatillugu ilisimalersimasaminik taamaaliortussaananani allanut ingerlatitseqqiisooq imaluunniit atornerluisooq.

[...]

Imm. 3. Paasissutissaaq isertuussassaavoq inatsisikkut imaluunniit allamik atuuttumik aalajangersakkakkut taamaattussatut oqaatigineqarsimaguni imaluunniit isertuuttariaqaruni pisortat inuinnaalluunniit soqutigisaat isumagiiumallugit.

[...]

§ 52. Aalajangersakkat §§ 50 aamma 51-imiittut aamma atuupput inuit pineqartut ikior-tigisaannut.

§ 53. Aalajangersakkat §§ 50 - 52-imiittut taamatut atuupput kimulluunniit, iliuuseqarnermut peqataanngikkaluarluni

1) paasissutissanik, inatsisinik unioqutitsinikkut taaneqartukkut saqqummersunik, taamaaliorsinnaatitaananani pissarsisooq imaluunniit atornerluisooq,

2) inuit ataasiakkaat inuttut atugaat, §§ 50 – 52-imik unioqutitsinermi saqqummersut, pillugit taamaaliorsinnaatitaananani allanut ingerlatitseqqiisooq, imaluunniit

3) paasissutissanik, naalagaaffiup isumannaatsuunissaa imaluunniit illersorsinnaanissaa pissutigalugit isertuussaasunik, taamaaliorsinnaatitaananani allanut ingerlatitseqqitooq.

§ 54. Aalajangersakkat §§ 50 – 53-imiittut atuutinngillat pineqartooq

1) paasissutissamik allanut ingerlatitseqqiinnissamut pisussaappat, imaluunniit

2) ersarissumik tamanut iluaqutissaaq imaluunniit imminerminut allanulluunniit pitsaannerusaaq tunngavissaqartumik isumagalugit iliuuseqarpat.”

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi pinerluttulerineq pillugu inatsimmut innersuussut ersarilluinnartuunngilaq. Innersuussinermi matuma malugeqqunegarnissaa siunertaavoq, tassalu suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi malittarisassat kisimiissinnaanngitsut, tassami inatsimmi nipangiussisussaataaneq pillugu malittarisassanik unioqutitsinerit pinerluttulerineq pillugu inatsiseqartitsinermi pineqaatissiissutinik pineqaatissiissutigineqarnissaannut inatsisikkut tunngavigisaaq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmiinnani pinerluttulerineq pillugu inatsimmiimmat. Pinerluttulerineq pillugu inatsit tamatuma saniatigut suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit eqqarsaatigalugu tapertaavoq, tak. Jon Andersenip qupp. 160-imi allaaserisaa siusinnerusukkut taaneqartumiittoq.

Paasissutissaaq inatsisikkut aalajangersakkakkulluunniit atuuttukkut allakkut paasissutissatut isertuussassatut taaneqaruni imaluunniit isertuussinissaaq pisortat inuilluunniit ataasiakkaat soqutigisaasa mianerineqarnissaat annertuumik isumaginiarlugu

isertuunneqarnissaat pisariaqarpat paasissutissaq isertuussassaasoq taamalu nipangius-sisussaatitaanermi pineqartunut ilaatinneqartoq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1-ip aamma pinerluttulerineq pillugu inatsimmi § 50, imm. 3-p nassuiarpaat. Paasissutissat nipangiussisussaatitaanermi pineqartunut ilaatinneqartutut taaneqarsinnaasut suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1-imi sukumiinerusumik taagorneqarput. Taagorneqartut tamakkiisuunngillat, naak taagorneqartut mianerisassat nipangiussisussaatitaanermik nassataqarsinnaasut amerlanersaannut tunngasutut isigineqartariaqaraluartut, tak. oqaaseqatigiit ilaanni "aamma pingaartumik makku pissutigalugit" kiisalu inatsisissatut siunnersuut suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmut tunngaviusoq pillugu oqaaseqaatit, tak. inatsisissatut siunnersuummi § 26 pillugu oqaaseqaatit.

Tamatuma kingornatigit apeqqutaalerpoq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1-imi aalajangersagaq aalajangersakkalluunniit sorliit eqqartuussisuserisup nassuiaataani paasissutissanik ilaatitsisusinnaassanersut.

Uanga paasinninnera unaavoq - tamannalu Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata isumaqatigigaa paasivara - suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1, nr. 6-imi aalajangersagaq kisimi soqutiginaateqarsinnaasoq. Tamatumani oqaatigaara § 27, imm. 1, nr. 3 suliame illua'tungiusup suliani naalasseriitsuliorneq pissutigalugu malersuineranut illersugaaneranut ilaatigit tunngasoq suliame matumani atorqarsinnaassagunangitsoq. A atorfimmini ingerlaannarsinnaanersoq Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata isumaliutersuutaa-ni naalasseriitsuliornermut tunngasut (ilaatigit ilumoorfiginninneq pillugu isumaliutersuutit) ilaasimasut paasigaluarpara, taamaattorli isumaqarpunga isumaliutersuutit taakku tunngavigalugit aalajangersakkamik taassuminnga atuisinnaalersis-sisunik tigussaasutigit iliuuseqartoqarsimangitsoq. Aamma oqaatigaara suliaq so-raarnissaq pillugu isumaqatigiissutikkut naggataatigit aaqqiivigineqarsimasoq.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1, nr. 6-ikkut aalajangersarneqarpoq inuit ataasiakkaat imaluunniit ingerlatsiviit namminersortut imaluunniit peqatigiiffiit imminnut tunngasut, matumani aningaasaqarnermut tunngasut ilanngullugit eqqarsaatigalugit, pillugit paasissutissanik illersuiumallutik soqutigis-aqarnerisa nipangiussisussaatitaaneq tunngavissalersinnaagaat.

Paasissutissat aalajangersagaq taanna tunngavigalugu isertuussassatut – taamalu nipangiussisussaatitaanermi pineqartunut ilaatinneqartussatut - isigisariaqarnerisut a-peqqummi aalajangiisusooq tassaasariaqarpoq paasissutissat imaannersut taakku inuiaqatigiit nalinginnaasumik paasinnittarnerat malillugu isertuunneqartussatut

piumasagaatigisariaqarnerannik naliliineq, tak. John Vogterip atuakkiaani "Forvaltningsret med kommentarer"-mi 2001-meersumi qupperneq 522.

Taamaalilluni erseqqippog paasissutissat suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 28, imm. 1-imi taaneqartutut ittut inuit ataasiakkaat ingerlatsinermi oqartussaasumut allamut namminerisarluinnarminnik pissuserisaanut tunngasut nipangiussisussaataitanermi pineqartunut (tamatigorluinnangajak aallaavittut) ilaatinneqartussaasut. Assersuutigalugu pineqartut tassaapput inuiannut sorlernut ilaaneq, upperisaq ammillu qalipaataa pillugit paasissutissat, pissutsit naalakkersuinermut, peqatigiiffeqarnermut, atoqateqartarnermut pinerluuteqarsimanermullu tunngasut pillugit paasissutissat kiisalu pissutsit peqqissutsimut, inooqataanikkut ajornartorsiutinut annertuunut aamma malugisimaarniutinik/inuulluarniutinik assigisaannillu atornerluinermut tunngasut pillugit paasissutissat.

Paasissutissat eqqartuussissuserisup nassuiaataanit ersertut pissutsinut inuit ataasiakkaat namminerisarluinnarmik atugaannut tunngasutut isigineqarsinnaanngitsut oqaatigissallugu ajornanngilaq. Eqqartuussissuserisup nassuiaataani paasissutissat pissutsinut atorfeqartitaanermut tunngasunut nalinginnaasunut taamaallaat tunngasuupput.

Pissutsilli atorfeqartitaanermut tunngasut pisut qanoq ittuussusiat aalajangiisuutilugu isertuussassaasinnaalluarput taamalu (suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1, nr. 6-imi) nipangiussisussaataaneq pillugu malittarisassani pineqartunut ilaasinnaallutik, tak. Jon Andersenip qupp. 522-imi allaaserisaa siusinnerusukkut taaneqartumiittoq. Tamanna suliarni matumani atuunnersoq immikkoortumi 2.4-mi sukumiinerusumik misissorpara.

2.2. Nipangiussisussaataaneq pillugu malittarisassat nalinginnaasut atornerarnerat pillugu sukumiinerusumik allaaserinninneq

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1 (tak. pinerluttulerineq pillugu inatsimmi aalajangersakkat), matumani aalajangersakkami tassani nr. 6 ilanngullugu eqqarsaatigalugu, tassaavoq ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsineq pillugu atuakkiani "inatsimmi aalajangersagaq erseqqarluttoq tasisuasog"-mik taaneqarajuttunut assersuut, soorlu tak. Jens Gardep allallu atuakkiaanni "Forvaltningsret – almindelige emner"-mi 2009-meersumi quppernerit 216 tulluulu. Aalajangersakkap atornerarnerani tunngaviusut (inatsiseqartitsinermi pissusiviusut tigussaasut) erseqqarluttuunerunerat aalajangersakkap taamaattup ilisarnaatigaa.

Taamaalilluni suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1 eqqarsaatigalugu pineqartoq tassaavoq aalajangersakkap ingerlatsivimmit il.il. qaqugukkut atorineqarsinnaanera (atorneqarnissaa) inatsisiliortup illua'tungaani killilersimagaa, tassa imaappoq paasissutissaq pineqartoq nipangiussisusaatitaanermi pineqartunut qaqugukkut ilaatinneqassanersoq. Illua'tunganili pineqartoq tassaavoq atuuffissap taassuma aalajangersarneqarnerani missingiussilluni naliliinerup aalajangersimasup ilaanera. Taamaalilluni ilaatigut inuup nammineq pilluni paasissutissanik pissutsinilluunniit imminut tunngasunik pineqartunik illersuinissamik soqutigisaqarneranik missingiussilluni naliliineq ilaavoq, soorlu tak. aalajangersakkami nr. 6-ip oqaasertai. Isiginiagassaq taanna qaqugukkut eqqortinneqarsimanersoq erseqqilluinnartumik inerniliisoqarsinnaajuaannangilaq.

Allatut oqaatigalugu oqartoqarsinnaavoq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1-ip atuuffia tunngaviatigut inatsisilerinikkut naliliinermik/qanoq paasinninnissamik nassuiaanermik (inatsiseqartitsinermik atuinermik) tunngaveqartoq - aalajangersakkamit ingerlatsiviup nammineq missingiussilluni naliliiffigisinnaasaanit allaasumik – nassuerutigineqartariaqartorli inatsisilerinikkut naliliinermi tassani missingiussilluni naliliineq ilaasoq, aalajangersakkap inatsiseqartitsinermi pissusiviusutigut erseqqarlukuluttuunera pissutigalugu. Ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsineq pillugu atuakkianilallaaserisani tamanna inatsiseqartitsinermik atuinermik aalajangersimasutigut missingiussilluni naliliinertalimmik taaneqarajuttarpoq.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1 eqqarsaatigalugu missingiussilluni naliliinermut tunngasortaa taanna aamma saqqummertarpoq aalajangersakkami nr. 6 pillugu oqaatigineqarmat, tak. qulaani oqaatigineqartut, paasissutissaq aalajangersagaq taanna tunngavigalugu isertuussassatut isigineqarsinnaassappat – taamalu nipangiussisusaatitaanermi pineqartunut ilaatinneqassappat – paasissutissaq suussutsi pissutigalugu inuiaqatigiinni nalinginnaasumik paasinnittarneq malillugu tamanut isertuunneqartarnissaa piumasqaataasinnaaneranik naliliineq aalajangiisuusutut isigineqartariaqartoq.

Inatsimmi aalajangersakkap erseqqarluttup tasisuasup pitsaaqutaa tassaavoq aalajangersakkami aalajangersakkap atuuffiata pingaarnertigut taamaallaat nassuiarneqarnera, aalajangersakkalli sukumiinerusumik immersorneqarnissaa inatsiseqartitsinermik atuisumut isumagisassanngortinneqarluni taamaalilluni inatsiseqartitsineq sukulluunniit atuuttoq tunngavigalugu immersorneqarsinnaalluni, matumani pisut pineqartut ataasiakkaat ilanngullugit eqqarsaatigalugit. Immersuinermi tassani missingiussilluni naliliineq oqaatigineqartutut ilaavoq.

Inatsiseqartitsinermik atuineq missingiussilluni naliliinertalik ataatsimut eqqaamasallugu pingaartuuvoq, tassami uanga – naggataatigullu eqqartuussiviit - inatsiseqartitsinermik atuineq kisiat misilittaratsigu. Naak suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1-imik atuineq inatsiseqartitsinermik tunngaviatigut atuiner-mik – uanga aamma misilissinnaasassannik tunngaveqaraluartoq - inatsiseqartitsiner-mik atuinerup ilaanik tassunga tunngasumik, missingiussilluni naliliinermik ilalim-mik, misiliineq tunuarsimaarfigisussaavara. Tamatumunnga manna pissutaavoq, tas-salu inatsisiliortup nipangiussisussaataitaneq pillugu malittarisassanik oqaasertaliiner-mini taamatut missingiussilluni naliliisoqarnissaanik tunngaviginnissimanera, ua-ngalu tamatuminnga ingerlatsivimmit pisaanerumik aallaavittut immiisinnaasus-saannginera. Taamaattorli missingiussilluni naliliineq taanna killissarititaasut aala-jangersakkap ingerlatsinerlu pillugu inatsiseqartitsinermi tunngaviit nalinginnaasut killissarititaasa avataanniinnersoq misilittarpara.

Inatsiseqartitsinermik atuinerup aamma missingiussilluni naliliinerup akornanni kil-lissarititap suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1-imik atui-nermi sumiinnera pissutsit imminni taamaannerat pissutigalugu erseqqinnerusumik aalajangerneqarsinnaangilaq. Inatsiseqartitsinermik atuineq - aalajangersakkap su-liat ataasiakkaat isiginiarlugit qanoq paasineqarnissaanik nassuiaaneq – naggataati-gut tassaavoq killissaliiniarnermut aalajangiisuusoq.

2.3. *Allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu malittarisassat nipangiussisus-saatitaaneq pillugu malittarisassanut nalinginnaasunut ataneqartillugit*

Maluginiarpara Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata aamma kat-tuffiup A-p ilaasortaaffigisaata Danmarks Jurist- og Økonomforbundip, matumani eqqartuussissuserisog E ilanngullugu eqqarsaatigalugu, eqqartuussissuserisup nassuiaa-taa (paasissutissallu tassaniittut) isertuussassatut isigineqarsinnaanersut taamalu ni-pangiussisussaataitanermi pineqartunut ilaatinneqarnersut isumaliutersuutiminni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi (pisortat ingerlatsinerat pillugu paasi-tinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi nr. 9-mi, 13. juni 1994-imeersumi kingu-sinnerusukkut allannguuteqartinneqarsimasumi) allagaatinik paasitinneqarsinnaati-taaneq pillugu malittarisassat eqqaasarsimagaat.

Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi allagaatinik paasitinneqarsinnaati-taaneq pillugu malittarisassat paasissutissaq nipangiussisussaataitanermi pineqartunut ilaatinneqarnersoq naliliiniarnermi atorneqarnissaat ataatsimut mianersuutigisaria-qarpoq.

Taamaalillutik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi malittarisassat paasisutissat pineqartunut ilaatinneqannginnissaannik aalajangersaasut aamma nipangiussisussaataitaaneq pillugu malittarisassat nalinginnaasut atuuffiat assigiittuaanarneq ajorput.

Taamaalilluni eqqartuussissuserisup nassuiaataata paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 2, imm. 2-mi pineqartunut ilaatinneqartariaqarnera - paasivaralu tamanna Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata aamma Danmarks Jurist- og Økonomforbundip isumaqatigiinngissutigigaat – nipangiussisussaataitaaneq eqqarsaatigalugu ajornartorsiutip qulaajarneqarnerani aalajangiisuunnngilaq. Tassani aalajangersarneqarpoq paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit – taamalu tamakkiisumik paasitinneqarsinnaatitaaneq – suliani inuit ataasiakkaat pisortani atorfeqartitaanerannut tunngasuni pingaarnerusutigut atuutinngitsoq.

Tamatumani aamma oqaatigaara suliani sulisunut tunngasuni annertunerusumik paasisutissiisinaanermik tunngavik tunngavigalugu allagaatinik paasisutissiisoqarsinnaasoq, tak. paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaat, imaluunniit tunngavik taassuma assinga tunngavigalugu, tamanna nipangiussisussaataitaaneq pillugu malittarisassanik unioqqutitsinerunngippat, tamatumani tak. paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 14 kiisalu Jon Vogterip atuakkiaani “Offentlighedsloven med kommentarer”-mi 1998-imeersumi quppernerit 99 tullialu. Taamaalilluni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 2, imm. 2-kkut tunngavigineqarpoq suliani sulisunut tunngasuni paasisutissat imaaliillaannaq isertuussassaannngitsut taamalu nipangiussisussaataitanermi pineqartunut ilaatinneqarneq ajortut.

Nipangiussisussaataitaaneq pillugu malittarisassat paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu malittarisassanut sanilliullutik inissisimanerat eqqarsaatigalugu Jon Andersenip atuakkiaani siusinnerusukkut taaneqartumi quppernerit 163 tulliiilu aamma Offentlighedskommissionip isumaliutissiissutaani “Betænkning om Offentlighedsloven”-imi (isumaliutissiissummi 1510/2009-imi) quppernerit 729 tulliiilu innersuussutigaakka.

Pisunili pineqartuni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisip paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu malittarisassani pineqartunit ilaatitsinnginnerup nipangiussisussaataitaasoqarneranik ilimaginnineq ikorfartorsinnaavaa. Tamanna pisuni paasisutissanik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi malittarisassat tunngavigalugit paasitinneqarsinnaatitaanermi ilaatitsinngiffiusuni isiginiagassanik suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1-imi aamma eqqaaneqartunik naliliiviginninnermik tunngaveqartuni atuuppoq, tak. Jon Andersenip atuakkiaani siusinnerusukkut taaneqartumi qupperneq 164.

Taamaalilluni Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata aamma eqqartuussissuserisup E-p paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 13, imm. 1, nr. 6 allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaanerup inuit ataasiakkaat pisortallu soqutigisaasa pissutsit immikkut ittut tamanna pisariaqartippasuk isertuuttariaqartut illersorneqarnissaat pissutigalugu killilerneqarsinnaaneranut tunngasoq isummerfigisima-vaat.

Isiginiagassaq taanna, eqqartuussissuserisumit E-mit oqaatigineqartutut, suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1-imi pineqartunut aamma ilaatinneqarpoq, tak. isumaliutissiisummi taaneqartumi qupperneq 738, tassami aalajangersakkami illersuiffissatut (nr. 1-7-imi) taagorneqartut siusinnerusukkut oqaatigineqartutut aalajangersakkap atuuffia eqqarsaatigalugu tamakkiisuunngimmata. Paasissutissaq paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 13, imm. 1, nr. 6-imi pineqartunut ilaatinneqarpat tamatuma manna aallaavittut aamma nassatarissavaa, tassalu paasissutissaq pineqartoq isertuussassaasoq taamalu nipangiussisussaataitaner- mi pineqartunut ilaatinneqartoq.

Paasitinneqarsinnaatitaanerli pillugu inatsimmi § 13, imm. 1, nr. 6 taamalu aamma – illersuiffissat nr. 1-7-imi taaneqartut avataanniittoq – suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1-imi illersuineq suliame pineqartumi annertunerusu- mik sunniuteqarunanngilaaq. Tamatumani oqaatigaara paasissutissat atorfeqartitaa- nermut tunngasut illersorneqarnerannik isiginninneq siusinnerusukkut oqaatigineqar- tutut suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1, nr. 6-imi isuma- gineqareermat.

2.4. Inerniliineq

Pisortat ingerlatsineranni nipangiussisussaataitaaneq pillugu malittarisassanut nali- nginnaasunut inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaaq taamatut allaaserereerlugu eqqar- tuussissuserisup nassuiaataa tamarmiusoq taassumaluunniit ilai malittarisassanut taakkunani pineqartunut ilaatinneqarnersut misissussallugu tulliuuppoq.

Tamatumunnga atatillugu immikkoortumi 2.1-imi oqaatigineqartutut suliassat su- liarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1, nr. 6 aallaaviginiarpara, tassuu- nami aalajangersarneqarmat inuit ataasiakkaat imaluunniit ingerlatsiviit namminer- sortut imaluunniit peqatigiiffiit imminnut tunngasut, tamakkununnga ilanngullugit aningaasarsiornermut tunngasut, pillugit paasissutissanik illersuiumallutik soqutigi- saasa nipangiussisussaataitaaneq tunngavissalersinnaagaat.

Immikkoortumi tassani oqaatigineqartutut paasissutissaq aalajangersagaq taanna tunngavigalugu isertuussassatut – taamalu nipangiussisussaataitaanermi pineqartunut ilaatinneqartutut – isigineqassanersoq apeqqummi aalajangiisuusooq tassaasariaqartoq matuminnga naliliineq, tassalu paasissutissap suussutsi pissutigalugu inuiaqatigiinni nalinginnaasumik paasinnittarneq malillugu tamanut isertuunneqarnissaa piumasagaataasinnaanersoq.

Tamanna eqqaamallugu paasissutissat suut Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata eqqartuussissuserisup nassuiaataanik saqqummiussinermigut tamanut saqqummiussimanerai tulluillugu sukumiinerusumik misissussallugu aalajangiisuusaaq.

Suliaq tamaat isigalugu pineqartoq tassaavoq eqqartuussissuserisup nassuiaataata paasissutissanik A-p inatsisilerinermi pisortatut soraarnerani suliap ingerlasimaneranut tamarmut tunngasunik imaqarnera. Paasissutissat taakku suliame pissusiviusut allaserineqarnerannik pingaarnerusutigut imaqarput – eqqartuussissuserisup C-p isigininnera tunngavigalugu – kiisalu pissusiviusutut tunngavimmuut tassunga tunuliaqutaasunik (inatsisilerinikkut) naliliinermik imaqarlutik.

Uanga paasinninnera unaavoq manna tunngaviusumik pineqarpoq, tassalu paasissutissat ilarpassui eqqartuussissuserisup nassuiaataani ilaasut pissutsimikkut imaattut suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1, nr. 6 tunngavigalugu isertuussassatut taamalu nipangiussisussaataitaanermi pineqartunut ilaatinneqartutut aallaavittut isigineqartariaqartut.

Uanga paasinninnera matuminnga tunngavilersorneqarsinnaavoq, tassalu paasissutissat taakku pissutsinut A-p sulineranut erseqqissumik tunngasuusut, paasissutissallu taakku – erseqqissumik erseqqivinngikkaluamillu – annertuutigut aamma isornartorsiuerpalaartuusut, naliliineq tunngavigalugu iliuuseqarfiginninneq (ilaatigut suleqatigiinnermi ajornartorsiutit pillugit apeqquq) kiisalu naalasseriitsuliorneq pissutigalugu iliuuseqarfiginninneq (ilaatigut ilumoorfiginninnginneq pillugu apeqquq) aallaavigalugit. Taamaalilluni paasissutissanik tamanut saqqummiussinerup A taassumalu sulinerminik allami ingerlatseqqinniarnera ajoqusersinnaavai – aamma minnerunngitsumik inuiaqatigiinnugit kalaallit taama ikitsigisut iluanni. Kiisalu paasissutissat taakku atorfeqartitaanermut aalajangersimalluinnartumut pineqartumut tunngasuupput, taamaalillutillu taamaallaat suliame illua tungeriinnut (Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianut sulisitsisuusumut aamma A-mut sulisuusumut) soqutiginaateqarlutik.

Suliassalli sularineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1, nr. 6-imi aalajangersagaq siusinnerusukkut oqaatigineqartutut inatsiseqartitsinikkut erseqqarluttoq (“inatsimmi aalajangersagaq erseqqarluttoq tasisuasooq”) atorineqartussaavoq, taamalu suliaq pineqartoq isiginiarlugu qanoq paasineqarnissaa nassuiarneqassalluni. Oqaatigineqartutut aalajangersakkap atuuffianik naliliinermi aalajangiisuusooq tassaavoq matumingga naliliineq, tassalu paasisutissap suussutsi pissutigalugu inuiaqatigiinni nalinginnaasunik paasinnittarneq malillugu tamanut isertuunneqarnissaa piima-saqaataasinnaasariaqarnerooq.

Uanga paasinninnera unaavoq eqqartuussissuserisup nassuiaataanik tamanut saqqummiussinissamut Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiaata tunngavilersuummini suliaq A-mut tunngasup innuttaasunit, matumani tusagassiutit ilanngullugit eqqarsaatigalugit, soqutigineqarnerujussua pingaartillugu isiginiarsimagaa.

Suliami matumani pineqartoq tassaavoq inuiaqatigiit tungaanit – ilaatigut tusagassiutinut saaffiginnissutit tunngavigalugit – A-p inatsilerinermi pisortatut soraarnerata isiginiagassanik inatsisinik unioqqutitsisunik suliamalla attuumassuteqanngitsunik tunngaveqarnerata annertuumik aarleqqutigineqarnera. Aarleqqutiginninneq taanna Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiaata innuttaasut tungaanit sakkortuumik pasillerneqalerneranik nassataqarsimavoq.

Uanga paasinninnera unaavoq innuttaasut suliamik soqutiginninnerujussuat – inatsilerinermi pisortatut atorfiup Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianniinnaanngitsoq aammali Namminersorlutik Oqartussat ataatsimut isigalugit nuimasunik inissisimamut – eqqartuussissuserisup nassuiaataa (tassanilu paasisutissat ataasiakkaat) nipangiussisussaataitanermi pineqartunut ilaanerannik naliliinermi tamarmiusunik ilaatinneqartariaqartut. Taamaalilluni tamanut saqqummiussisoqarsinnaasooq tamatumaa ilimanarsisissinnaavaa.

Suliassaqarfimmi tassani inatsiseqartitsinermi ileqquusunik peqanngikkaluartoq paasinninneq taanna aqutsinermi periaatsimit Danmarkimi atorineqartumit ikorfartorneqarsinnaasorinarpoq.

Assersuutitut taaneqarsinnaavoq Kirkeministereqarfiup allakkanik tamanut saqqummiussinissamik 2004-imi aalajangernera, allakkanilu taakkunani palaseqarfiup palasia nalunaarfigineqarluni pineqartup naalasseriitsuliorneq pissutigalugu iliuuseqarfigineqarnissaanik suliaq ministereqarfiup aallartissamaaraa. Naalasseriitsuliorneq pissutigalugu suliaq aallartissamaarneqartoq palaseqarfimmi palasip upperisamut pissuseqarnera pillugu suliamik innuttaasunit soqutigineqalersimasorujussuarmik aallaa-

veqarpoq. Allakkat taakku suliame pissusiviusut inatsisilerinermullu tunngasut pillugit allaaserisamik annertooujussuarmik imaqarput.

Assersuutitut allatut taaneqarsinnaavoq Vesthimmerlands Kommunep inatsisilerinikut nassuiaammik takisuumik kommunip atuarfiisa ilaanni pisortamik soraarsitsinermut tunngasumik tamanut saqqummiussiniarluni 2008-mi aalajangernerera. Suliaq taanna innuttaasunit aamma soqutigineqartorujussuanngorsimavoq.

Innuttaasut suliaq pillugu paasisaqarnissamik soqutigisaqarnerujussuisa paarlattuanik paasisutissat pineqartut tamanut saqqummiunneqannginnissaannik A-p soqutigisaqarnera ippog.

Pisumi tassani isiginiagassat/mianerisassat suut oqimaannerpaanersut apeqqummi pisorpiamik naliliineq naggataatigut tunngaviussaaq.

Suliami allagaatinik, matumani Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia uannut oqaaseqaataa 15. november 2013-imeersoq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, misissuininni malugaara Naalakkersuisoqarfik pisorpiamik pingaarnerusutigut taamatut naliliisimasog.

Naliliinermi tassani inerniliinermik isornartorsiuisinnaanermut pissutissaqarnanga isumaqarpunga, Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia naliliinermi nut ilaatillugu nipangiussisussaataaneq pillugu malittarisassanik nalinginnaasunik aamma paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu malittarisassanik pitsaanngitsutut isigineqartariaqartumik taputartuussisimanera (akuleriissisimanera) eqqaassanngikkaanni. Tamatumani immikkoortumi 2.2-mi sukumiinerusumik nassuiaanittut manna pingaartillugu isiginiarpara, tassalu naliliinermi tassani Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia naammaginartumik missiliuussinikkut naliliisinnaatinnegartariaqartoq. Isumaqarpunga Naalakkersuisoqarfik taamatut missingiussilluni naliliinermi killissaliussanik unioqqutitsisimasog inerniliuussinissamut naammattunik tunngavissaqanngitsoq.

3. Ingerlatsinermi ileqqorissaarneq il.il.

3.1. Naak uanga paasinninnera unaagaluartoq eqqartuussissuserisup nassuiaataanik tamanut saqqummiussineq pisortat ingerlatsineranni nipangiussisussaataaneq pillugu malittarisassanik unioqqutitsisuunaviannngitsoq, taamaattoq tamanut saqqummiussineq malittarisassanik allanik unioqqutitsisuusinnaavoq.

Taamaalilluni ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngaviit nalinginnaasut aallaavigalugit piumasqaatigineqartariaqarpoq tamanut saqqummiussineq suliambut attuumassuteqartunik pingaarnerusutigut tunngavilersugaassoq, matumani tamanut saqqummiussinerup siunertaminut naapertuuttuunissaa ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Ingerlatsinermi ileqqorissaarnerup inatsiseqartitsinikkut - toqqaannangitsumik - tunngavissaliisup manna aammattaaq nassataraa, tassalu ingerlatsivik innuttaasunut pissusilersornermini innuttaasunut ilaatigut inussiarnernermik mianerinninnermillu takutitsisariaqartoq. Tassani aamma ilaavoq ingerlatsivik sulisunik aqutsinermini mianerinnittumik ingerlatsisariaqartoq.

Qulaani oqaatigineqartutut pissutsinik Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia eqqartuussissuserisup nassuiaataanik tamanut saqqummiussinissaminut suliambut attuumassuteqartumik tunngavissaqarsimaneranik takutitsisunik atuuttoqarpoq. Taamaalillunga ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngaviit aamma ingerlatsinermi ileqqorissaarnermik tunngavik innersuussutigalugit isumaqarpunga nassuiaatip tamanut saqqummiunneqarnerata immini isornartorsiornissaanut pissutis-saqarnanga.

Suliarli ilaqarsinnaavoq tamanut saqqummiussinermut atatillugu, matumani tassunga ilaatillugu pisut ingerlasimanerat ilanngullugu eqqarsaatigalugu, isornartorsiunermut pissutissaqalersitsisinnaasunik.

3.2. Suliamik matuminnga, matumani suliامي allagaatinik Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianit tigusannik misissuineq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, sularinninninnut atatillugu malugaara eqqartuussissuserisup nassuiaataa A peqataatinngagu tamanut saqqummiunneqarsimasoq. Taamaalilluni A Naalakkersuisoqarfiup eqqartuussissuserisup nassuiaataanik A-p inuttaanut namminermut tunngasorujussuarmik tamanut saqqummiussinissaq pillugu isumaliutersuutaanik isummerfiginninnissaminut periarfissinneqarsimanngilaq.

Isumaqarpunga Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata aalajangiini-tani tamanut saqqummiussinissaq sioqqulluarlugu A-muinnaarlunniit ilisimatitsissuti-gisimasuuppagu tamatumunngalu peqatigitillugu eqqartuussissuserisup nassuiaataa A-mut saqqummiussimasuuppagu tamanna mianerinninnerpaasimassagaluartoq taamalu ingerlatsinermi ileqqorissaarnermik tunngaveqarnermut naapertuunnerpaasimassagaluartoq, aamma tak. Niels Fengerip atuakkiaani "Forvaltningsloven med kommentarer"-mi 2013-imeersumi qupperneq 116. Taamaaliortoqarsimasuuppatt A tamanut saqqummiussineq sioqqullugu tamanut saqqummiussinermut akerliliissuti-

minik kiisalu nassuiaatip nammineq imarisaa pillugu oqaaseqaatiminik saqqummiussisimasinnaassagualarpoq.

Eqqartuussisserisup nassuiaataa Danmarkimi Eqqartuussissuserisut tunaartarisassa at malillugit eqqartuussissuserisup arlaannaannulluunniit attuumassuteqarani misissuineratut taaneqarsinnaanngilaq, tamannalu nassuiaammi erseqqissumik aamma oqaatigineqarpoq. Taamaalilluni eqqartuussissuserisup nassuiaataa – nassuiaaneq malillugu – kinaassusersiortutut saqqummerpoq.

Malugaarattaq A-p soraarneq pillugu isumaqatigiissutaani – pisortat pillugit inatsiseqartitsinermi malittarisassanik tunngaveqarani isumaqatigiissuteqartarneq pillugu inatsiseqartitsinermi malittarisassanik tunngaveqarmat uanga isummerfiginngisanni – isertuussinissaq pillugu aalajangersakkap annertussusia erseqqarlukuluttoq ilaasoq.

Uanga paasinninnera unaavoq pissutsit taakku marluk manna erseqqissaraat, tassalu A tamanut saqqummiussinissaq sioqqullugu tamatuminnga ilisimatinneqarsimasariaqaraluartoq, soqutigisaminik isumaginissinnaaqullugu.

Malugaara paasinninneq uanga paasinninninnut asingusooq Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata uannut oqaaseqaammini 15. november 2013-imeersumi oqaatigigaa, eqqartuussissuserisullu nassuiaataata tamanut saqqummiunneqarnera sioqqullugu A-mut saqqummiunneqarsimannginnera ajuusaarutigigaa. Tamanna tusaatissatut tiguara.

3.3. Malugaara eqqartuussissuserisup nassuiaataani A-p qassinik ukioqarnera, matumani misilittagai ilanngullugit eqqarsaatigalugit, pillugit arlaleriarluni oqaaseqaateqartoqartarsimasooq. Tamatumani eqqartuussissuserisup nassuiaataani immikkoortut IV.a, V.b.2 aamma V.b.4 innersuussutigaaakka, taakkunanilu ilaatigut oqaatsit “taama inuusutsigisooq” kiisalu “inatsilerinermi pisortaq inuusuttoq misilittagaqanngitsooq” atorneqarsimapput. Aammattaaq immikkoortup kingullertut taaneqartup naggaataani oqaaseqaatit uanga paasinninnera malillugu imatut paasineqarsinnaasut ilaapput, tassalu paasinninneq unaasoq A inuttut pissutsinik (annertunerusumik) ilisimasaganngitsutut.

Uanga paasinninnera unaavoq A-p inuusussusianik, pisinnaasaanut kiisalu – oqaatigineqartutut uanga paasinninnera malillugu taamatut paasineqarsinnaasumik – A-p inuttut pissutsinik (annertunerusumik) ilisimasaganngitsutut naliliivigineqarneranut ataneqartillugu, taama annertutigisumik isiginninniarnaq kanngunarsaanertut tamannullu takoqqusaarinertut erseqqissumik paasineqarsinnaasooq.

Taamaalillunga isumaqarpunga Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata isiginninnernik taakkuninnga – kinaassusersioqisunillu – tamanut saqqummiussinera ajuusaarnartuusq ingerlatsinermilu ileqqorissaarnermik unioqquitsinerusq. Tamatumani aamma oqaatigaara isiginninnerit taaneqartut atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsineq eqqarsaatigalugu annertunerusumik pingaaruteqartut isigineqarsinnaanngitsut - Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata A-mik atorfinitsitsinermini A-p qassinik ukioqarnera atorfinitsinneqarnissanilu sioqqullugu misilittagarisai ilisimareersimammagit.

Eqqartuussissuserisup nassuiaataata eqqartuussissuserisumit avataaneersumit namminersortumit suliarineqarsimanerata – tamannami Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata nassuiaatip erseqqinnerusumik ilusilersorneqarneranut suliarineqarneranullu toqqaannartumik sunniuteqarsimannginneranut tunngavilersuutaasinnaammat – uanga taamatut inerniliinera allannngortinngilaa. Tamatumani oqaatigaara Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata – tamanna nassuiaatip inerniliinerata ilusilerneqarneranut tunngaviusumik sunniuteqanngikkaluartoq - eqqartuussissuserisuni siusinnerusukkut oqaatigineqartut arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsutut oqaatigineqarsinnaanngitsumik taamalu eqqartuussissuserisup misissuineranik Naalakkersuisoqarfimmu attuumassuteqanngitsumik taaneqarsinnaanngitsumik ingerlatsisimasq misissuinerup tamanut saqqummiunneqarneranut atatillugu ingerlatsinermi ileqqorissaarneq pillugu malitarsassanik sukumiinerusumik ilitsersorsimasinnaagaluaraa. Qanorluunniilli pisogaraluarpat immikkoortut taaneqartut ilaatinneqannginnissaat Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata nassuiaammik saqqummiussinermi aalajangersimasinnaagaluarpa.

3.4. Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata uannut oqaaseqaammuni 15. november 2013-imeersuni oqaatigaa eqqartuussissuserisup nassuiaataa Naalakkersuisut nittartagaannit massakkut peerneqarsimasq.

Naalakkersuisoqarfiup tamatumunnga atatillugu oqaatigaa peersineq “inatsilerinik-kut pisussaaffeqarnermik isumaqarneq aallaavigalugu pinngitsq, taamaallaalli tamat misissuinerup imarisaanik ilisimannilernissamut soqutiginninnerisa atuukkunnaarnerannik isumaqarnermik tunngaveqarluni” pisimasq.

Eqqartuussissuserisup nassuiaataa Naalakkersuisut nittartagaannit massakkut peerneqarsimammata isumaqarpunga matuma sukumiinerusumik isummerfiginissaanut pisutissaqarnanga, tassalu nassuiaat nittartakkamit piffissap aalajangersimasumik sivi-sussusillip qaangiunnerani peerneqarsimannngitsuuppat tamanna ingerlatsineq pillugu

inatsiseqartitsinermi tunngavinnik imaluunniit ingerlatsinermi ileqqorissaarnermik unioqqutitsinerusimassagaluarnersoq.”